

ed quod cornuum instar, cultro scissilis est. Hæc cornea luna, licet centies aquâ calidâ ablueretur, a liquareturque celeri fluxu ex tartaro & nitro; separare tamen ab inuicem possibile non esset, nisi in saturni balneo: in quo quicquid argenti superest, redit in purum; salia autem cum plumbo, in scoriam & litargyrium; quod etiam rursus simplici fusione in plumbum reducitur: scoria verò quæ salia erant, in Elementa rapiuntur, simul cum argenti sulphure, quod absorpserant.

a ut de auro fulminante alibi dixi.

Vacua esse Alcalium corpora exemplis ostendit.

Vacuum in natura demonstratur per artem.

C A P V T X.

SAL tartari itaque est medium, in quo reuiuiscunt non solum metalla, sed etiam mineralia, licet per artem & ignem

Hippocrates Chymicus. Et
validum videantur planè destru-
cta.

Guttatim affunde sali tartari
resoluto, spiritum vitrioli, do-
nec cessat strepitus, liquorem
reducin cristallos, vel totum exsic-
ca, & reperies sal vitrioli natu-
ram habens; vomitus mouet, &
quando superbibitur, per seces-
sus purgat, vt album vitriolum
solet: si commiscetur cum nitro
& argento viuo, sublimatur in
tubrum; cui si addas sal commu-
ne, fit sublimatum corrosiuum:
distillatur per se vt vitriolum.
Albicans mucilago in fundo sub-
sidens, est eadem sæx, quæ in
soluto crudo vitriolo, affusione
salis tartari decidit nigra. Con-
stans in igne, sicut colcotar vel
caput mortuum vitrioli, & fu-
sioni resistit: quod tamen sine
spiritus vitrioli affusione, facilli-
mè Huebat. Istud sal fixum &
vitriolum regeneratum, à tyro-
cynij scriptoribus, *Tartarus vi-
triolatus*, & *universale digesti-
uum* appellatur.

*Vitrioli
regeneratio.*

Multò præstantior & perfectior fit ex vitriolo crudo in aqua soluto, & liquore tartari affuso, donec non ampliùs turbatur, quod punctum saturationis cum tædio reperitur vnicâ nimirum guttullâ superantis, vertit misturam aut in vitriolum, aut in alcali:

*a Lib. 1. de
diæta.*

de quo meus Hippocrates *a*:
Nunquam simul in eodem consistunt. Clarum liquorem coagula in cristallos splendentes: hic nobilior est priori, eò quod distillando vitriolum, violentus ignis capri liquamen eleuat, spirituique commiscetur, ac stomacho molestum est. In hac autem simplici via, alcali absument saltem simplicissimum illud acidum naturale, quod embrionatum metallum perfluendo erodit. Hoc est illud acidum simplex, naturæ nostræ amicum, in acidis fontibus refocillans naturam bibentis, ventriculo gratissimum, licet in magna copia haustum; de hoc breuissimè disserere decreui. Paracellus tamen narrat *b* quod in

*b de morbis
tartareis.*

Hippocrates Chymicus. 53

pagulo Veltin Heluetiæ, sit fons, similem totius mundi ambitum non continere.

Sic etiam spiritus nitri, reinduit corpus in sale tartari, sicque naturale nitrum frigidum, flammam concipiens & anginae remedium, quæ aliàs separata, caustica erant, vt in auro ostendi fulminante.

Nitri regenerationis.

Eidem sali tartari si addideris spiritum salis, tunc post coagulationem fit sal commune, quod extitit priusquam per validum ignem in spiritum fuit conuersum; adeoque cum acidus salis spiritus soluendo redit in sal, mirari desine, quod inter omnes acidos spiritus, nullus alius aurum dissoluit, nisi salis: eò quod rodendo, reinduit salis naturam; sicut aqua, vulgò Regia dicta, quæ sine sale aurum non tangit.

Salis communis regenerationis.

Quare inter acidos, solus salis spiritus soluit aurum.

Idem sal tartari, si combiberit acetum ex vino distillatum, fit tartarus vini vulgaris, omnes eius proprietates habens excepto quod in humido faciliùs liquefcit.

Tartarus regeneratus vocatur ineptè à quibusdam.

*Terra fo-
liata Philo-
sophorum.*

*Acetum
distillatum
fit oleum
pingue
flammam
conspiciens.*

*Quid in-
cundius
quam ea
noscere &
sub amico
silencio ocu-
lis cernere,
manuque
tractare,
qua sensus
communis
planè non
comprehen-
dit, & à
natura
procul posi-
ta sunt!*

Hunc tartarum regeneratum, per solutionem mundifica ab omni impuritate, postea per retortam vitream in arena positam valido igne distilla, & elicies oleum & liquorem amarum, sicut ille qui ex tartaro crudo: refert tamen oleum, vini bonitatem, ex quo acetum factum fuit. Incredibile dictu, quod acetum distillatum, in sinu suo pinguedinem absconditam habeat, & tamen verum est sal tartari hanc non habuisse, est enim fixum & in igne probatum. Romæ ex libra una huius regenerati tartari, olei drachmas sex elicui, citrini coloris, gratique odoris; sed Venetijs, libra vix drachmam dedit, & nitri coloris graueque olentis. Incredibile, inquam, quod in aceto eluceat non solum vini, sed etiam regionis qualitates; ex dictis nunc liquet, quod acida ducunt alcalia ad suum velle, eisque prædominantur ad libitum.

Sic olea vel distillata vel expressa, reducit in elementa pri-

Hippocrates Chymicus. 55

ma; mista ergo iustâ proportio-
ne, id est ad satietatem cum sa-
le tartari, & digesto, postea ex
retorta vitrea in arenam posita,
redit medietas olei, altera me-
dietas est aqua; hoc oleum rur-
sus commisce nouo sali tartari,
vt supra, repete distillationem,
sic totum oleum conuersum vide-
bis in aquam relictâ pauculâ terrâ
cum tartaro, quod pondere cog-
nosces auctû. Oleum igitur, quod
aliàs totum erat inflammabile, hîc
conuersum videbis in aquam o-
doriferam; quam rursus ex phio-
la distilla, & elicies aquam ar-
dentem; quæ denuò cum sale
tartari in alcali, & postea in ele-
mentalem aquam reuertitur, si-
milisque isti, quæ in phiola re-
mansit

*Oleum
fit aqua.*

*Oleum
fit aqua ar-
dens.*

*Aqua
ardens fit
alcali & a-
qua ele-
mentalis.*

Remanentis salis tartari in re-
torta, erant libræ duæ; quod
ferreæ tabulæ imposui, vt
in pellucidum liquorem de-
flueret. Ex retorta, in arena po-
sita, distillaui omne humidum,
& vase rupto sal in fundo, ite-

Sal tartari vertitur in Elementa simplicia.

rum in aëre dissolvi, supra lamina ferrea (quæ quicquam non patitur) quod fit circiter 40. horis, & nihil restat in tabula, præterquam tantillum limosæ fecis; liquorem iteratò distillaui, aucto igne vt priùs, donèc nihil ampliùs neque stillans neque fumans exhibat, & rursùs idem sal, fractâ retortâ, ferrea lamina resolvi, hæcque operationes duodecies reiteraui, & omne sal tartari conuersum fuit in aquæ elementum. Fæces, laminâ relictas, singulis vicibus collegi, & aquâ distillatâ omnem salsedinem extraxi, quibuscum eundem processum, vt suprâ, habui, adeò vt omne sal tartari, sicut acetum, oleam & aqua ardens, in aquam inspidam, & terram mortuam, nullius saporis aut odoris sit conuersum, quæ terra & aqua paulò ante causticum referebant. Mirum dictu! quorsum abiit ignea vel vitalis vis & potestas, tam olei, aceti, aquæ ardentis, quam salis tartari a. Hæc tamen virtus

a Memenro quod

Hippocrates Chymicus. 57

vel forma constans in igne persistebat, usque ad reductionem in elementa: hanc ego nunc RECTOREM nomino pro maiori intelligentia, de quo suo loco clarius disputabimus; voca ut lubet ignem, formam, Archæum, hæc mihi perindè probantur: omnia similia sunt, dissimilia existentia: concludo cum Hipp. *a.*

*verus est
vita mea.*

Si alcalium fixorum notitiam habuisset Reformator, podagricis oleum saponis Veneti non promisisset *b*: nam quicquid olei à sapone stillat, est laterino simile, & nihil de alcali continet.

*a libro i.
de dietâ.*

*b in appen-
dice ad a-
nimaduers.
fol. 84.*

Sic etiam qui saponis corpus dissolvunt, aiuntque podagricis conferre, in maximo sunt errore; fructum enim quem percipere sperant, docet sapor, qui planè falsus deprehenditur; Mercurium enim ex supra dictâ solutione non præcipitat.

Alcali tartari itaque videtur quodammodo typum repræsentare Philosophorum Chaos, in quo aiunt, reuiviscere eorum

a Libro de
natura re-
rum.

Sapit qui
hoc intelli-
git.

b De qui-
bus Rogerius
Bacho, Ri-
pleus, Isaac
Hollandus,
cum iudi-
cio, tamen
legendi sūt.

Exemplum
Acteonis
absterret:

Mercurium: de quo a Paracel-
sus: Regeneratio, inquit, & re-
nouatio metallorum fit ita: quem-
admodum homo redit in ter-
ram, ex qua primò fuit desump-
tus, & ita rursus in die nouissimo
regenerabitur; sic & metalla ite-
rùm possunt in Mercurium (ex
quo primo nata sunt) abire, &
cum illo solui, & Mercurius
fieri, & iterùm per ignem (qui
etiam iudicabit mundum) rena-
sci & clarificari. Hac viâ, inquit,
generantur lapides, & tinctura
speciales b argenti vel auri. Ha-
ctenus Paracellus. Intereâ ego
nemini autor ero vt sibi persua-
deat, sal tartari, quocunque
modo præparatus sit, Chaos
Catholicum Philosophorum esse,
licet metalla in illo, in Mercu-
rium currentem redeant; id pau-
cis admonuisse sat est.

Nunc Harpocrates de tartari
sale fixo me silere iubet, ne in
doctorum virorum curiosas in-
vestigaciones sim iniurius, qui
multum laboris sumpserunt ad

Hippocrates Chymicus. §9

huius plenariam cognitionem, quod profecto medium est viuificatiuum multarum rerum. Id notarunt Basilius, Paracelsus & alij, qui illud vestibus spoliarunt, & pro soluente elegerunt; quandoquidem obiecta sua illuminat & viuificat; eodem ferè modo, vt alcali herbarum fixum, extrahit è calcinato silice aliud & simile alcali, quod quidem nullo alio sapore elicere sit possibile, quam suo simili; illud multò potentius efficit, & verè in igneam naturam conuertit: sic à notis ad ignota fieri debet progressus, vt Aristoteles rectè docuit.

*Spiritus
Academi-
cus Myste-
rium hoc
non capit.*

Hoc est quod vociferatur Io. Bapt. Van-Helmont, a disce, inquit, dissoluens aliquod, quod sit semper idem, & nactus eris intimas rerum essentias: quod probati exemplo dum quærit, b labi ossifragus fixus, non calcinabilis, curat os fractum, assumptum per os, & quare non lithiasin & podagram? Respondeo viro

*a De febris
bus cap. 15.
§. 25.*

*b Tract. de
verbis her-
bis & lapi-
dibus.*

incomparabili, quod Reformatoris ridiculus ALCHEST, & secretum soluens, nil aliud est, quam ACETVM DISTILLATVM a ex ærugine, & licet rodatur osteocollam lapidem, rodendo acquirit lapis proprietates aceti, vnde non pergit ad urinæ loca sed in stomacho illico præcipitatur, vt paulo post ad oculum demonstrabitur.

Sal tartari itaque hactenus vilibus vestibis suam scenam ludit; cum verò Philosophi manu spoliatur, vt compareat in forma nuda, lucida & resplendenti; tunc res, quæ illi committuntur, reducit in eandem & similem sui materiam, (memor oculos cancerorum sic solutos, in longa quotidiana febris, mulieri, quæ abhorrebat pocula medica, me proposuisse; timidus me interpellabat medicus canonicus præsens, esse minerale, & periculo plenum) & quoniam informis, vt omne alcali, accipit formam eius quocum vnitur (est nimirum sal

a Appendix
ad animad
versiones
fol. 72.

Multa nescientes,
multa timere, necesse est.

Hippocrates Chymicus. 61
Sal tartari medium quoddam inter minerale & vegetabile, ob id facile amborum naturam amplectitur) & sic pergit &c. Hæc de differentia alcalium fixorum indigitasse sufficiunt.

*Nunc de Alkali Animalium
volatili.*

CAPVT XI.

Quemadmodum alcalia fixa, acida omnia absorbent, & iuxta acidi naturam in salsum mutant, vt supra ostendi; sic etiam alcalia volatilia omnium animalium, ex quorumcunque partibus elicita, etiam in salsum vertuntur, acidi proprietatem imitantia. Et quemadmodum vrina continet alcali volatile, per fermentum a putredinis; sic sudor, sanguis, caro, ossa, & carnes omnium animalium diuerso fermento, quodlibet iuxta

a quid sit
fermentum
paulò post
ostendam.

E